

SORUN-ÇÖZÜM

Dilek Ünal / Sosyal Güvenlik Uzmanı / dilekunal.d@gmail.com

Sosyal güvenlik ve çalışma yaşamıyla ilgili soru ve sorunlarını yukarıdaki e-posta adresinden gönderen okurlarımızın sorunlarına yanıt ve çözüm bulmaya çalışacağız. Lütfen bize yazın.

1) İsmim Sedat ÇETİN, annemin ismi Vasfiye ÇETİN. Ben annemin ne zaman emekli olacağını öğrenmek istiyorum. Annem 10 Ekim 1959 doğumlu. İşe giriş tarihi 1 Aralık 1994 ve o zamandan bugüne aynı işyerinde çalışıyor. Acaba annem ne zaman emekli olacak?

Anneniz Vasfiye ÇETİN, 10 Ekim 1959 doğumlu ve 1 Aralık 1994 yılından beri aynı işyerinde çalıştığına göre, 20 yıllık sigortalılık süresini tamamlayacağı 1.12.2014 günü en az 5 bin 750 günle emekli olur.

2) Merhaba. İsmim Murat ÜNSAL. 12 Ağustos 1954 doğumluyum. Sigortalı ilk işe giriş tarihim 21 Nisan 1995. Şu anda toplam 3 bin 646 gün sayım var. Yaştan emekli olabilmek için üst sınır kaç acaba? Ne zaman emekli olurum? Bir de 05.05.1974 askere gidiş tarihim, askerlik borçlanması yaparsam bu emeklilik zamanımı etkiler mi?

12 Ağustos 1954 doğum tarihiniz, 21 Nisan 1995 işe giriş ve var olan 3 bin 646 prim günü ile bundan sonra prim ödemeseniz dahi 58 yaşında yani 12 Ağustos 2012 günü emekli olabilirsiniz. 1974 yılında ifa ettiğiniz 20 aylık askerlik süresini ödemeniz emeklilik zamanınızı etkilemez.

3) Adım Mehmet KAPLAR. 01.10.1963 doğumlu olup 01.11.1985 yılında esnaf, Bağ- Kur olarak başladım. 2006 yılında çıkan aftan yararlanarak biriken prim borcumu aktif sigortalı olarak eksiksiz ödedim. 48 yaşını beklemem gerekiyor mu? Askerlik borçlanması yaparsam ne zaman emekli olabilirim? Askerlik borçlanması yapmazsam ne zaman emekli olabilirim?

11 Ekim 1963 doğum tarihiniz, 1 Kasım 1985 Bağ- Kur sigorta başlangıcınızla 49 yaşında yani 1 Ekim 2012 günü emekli olabilirsiniz. Askerlik süresini borçlanıp öderseniz 48 yaşında, yani 1 Ekim 2011 günü emekli olabilirsiniz.

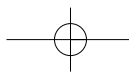
4) Adım Selda ÇİMEN. Eşimden ayrıldım. Annem memur emeklisi, babam SSK emeklisidir. Acaba ikisinin maaşını alabilir miyim?

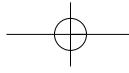
5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu gereğince, hem annesinden, hem de babasından aylığa hak kazanan çocuğa, aylıklardan fazla olanın tamamı, az olanın yarısı ödenmektedir. Bu durumda 5434 sayılı Kanun gereğince anneniz üzerinden tam, babanız üzerinden yarım aylık almanız gerekir.

5) Merhaba, ben Hüseyin TEKİN. 09.09.1964 doğumluyum. SSK başlangıç tarihim 01.05.1990, topluluk sigortası olarak. 1990 senesinde sadece 4 ay çalıştım. Yeni kanuna göre avukatlık stajını da borçlanma olanağı var. Staja 1.9.1986 da başladım. Staj sonrasında askere yedek subay olarak gittim, bu sureyi de henüz borçlanmadım.

1990 senesinin sonuna doğru Amerika'ya gittim ve çalışmaya başladım. 1998 senesinde dönüp Türkiye'de bir avukatlık bürosunda 1 ay süre ile sigortalı olarak çalıştım. Daha sonra tekrar Amerika'ya gittim ve tekrar çalışmaya başladım. Bu arada 2002 yılı Mart ayı ve 2008 yılı Aralık ayı dahil 2 bin 460 gün isteğe bağlı sigorta primi ödedim. 01.01.2009 tarihi itibari ile isteğe bağlı sigortamı iptal ettim ve 03.02.2009 tarihinde Bağ-Kur'lu olarak avukatlık bürosu açtım. (Not: 2004 yılında itibaren cifte vatandaşım.)

Sorum şu olacak. Eğer stajı (1 sene) ve askerliği borçlanırsam, sigortalı olarak emekli olma ihtimalim var mı? SGK'nın sitesinde stajı borçlanmış gibi giriş tarihi 1-9-1986 yazdı, emekli yaşım 49 yıl 4 ay çıktı. Kalan

hizmet surem de 2 yıl 5 ay çıktı. (2 bin) gün kadar yurtdışı ekledim). Anladığım kadarı ile 1.10.2008 tarihinden sonra ödenen isteğe bağlı sigorta Bağ-Kur sayılıyor ve 3.5 seneden fazla Bağ-Kur'lu kalmamam gerekiyor. Örneğin 2011 yılına kadar Bağ-Kur'lu kalır ve işyerimi kapatırsam SSK'lı olarak emekli olabilir miyim? Kalan prim borçlarımı da yurtdışı çalışma olarak tamamlamayı planlıyorum. SSK'lı olarak emekli olabilmem için tavsiyelerinizi bekliyorum. Çok teşekkür ediyorum.

Sizin sosyal güvenlik başlangıcınız yedek subay okulundan sonra subay olarak naspedildiğiniz tarih ama bu tarihi belirtmemişsiniz. Şayet, anlatımınızda boşluk yoksa Ekim 1987'de yedek subay okuluna girip Şubat 1988 ayında da yedek subay olmuş olmalısınız. Doğru ise 1 yıllık staj süreniz ile 4 aylık yedek subay okulunu borçlanırsanız başlangıcınız Eylül 1986 olacaktır ve bu başlangıca göre 49 yaşında (09.09.2013 günü) SSK'dan emekli olacaksınız ama bunun için 1 Ekim 2008 günü sonrasında ödediğiniz primlerin 3,5 yılı (1260 günü) tamamlaması gerekir. Yani, 2013 yılında kadar büronuzda avukatlığa devam ederseniz SSK'dan emekli olamayacağınızdan Bağ-Kur'a (4/B'ye) sayılan 3 aylık isteğe bağlı sigortanız dahil büronuzu en fazla 3 yıl 2 ay daha açık tutun. Daha sonra bir işverene bağlı olarak SSK'lı avukat olarak çalışmaya devam edin ki, 2013 yılında emekli olabilirsiniz.

6) Merhaba ben Recep POYRAZ, işten çıkarıldım. Muhasebeci ile İş-Kur'a gittik ve başvurumuzu yaptık. Bir sonraki ay tekrar gelmemi söylediler. Günü geldiğinde gittim. Ancak, "119 gününüz var, işsizlik ödeneği

alamazsınız", dediler ve elim boş döndüm. Şu anda ne yapacağımı bilmiyorum ve neden işsizlik parası alamadığımı da anlamış değilim. Yardımcı olursanız müteşekkire kalacağım. İşsizlik parası almam için ne yapmam gerekir?

İşsizlik sigortasından yararlanabilmek için "hizmet akdinin sona ermesinden önceki son 120 gün içinde prim ödeyerek sürekli çalışmış olmak" şartı aranmaktadır. Son çalıştığınız iş yerinde 119 gün prim ödenmiş olduğu için işsizlik sigortasından yararlanamazsınız, işveren 1 günlük ek bildirge verirse işsizlik ödeneğinden yararlanabilirsiniz.

7) Ben Kaniye ÖZŞAHİN. 24.02.1966 doğumluyum.01.08.1987 tarihinde sigortalı olarak işe başladım. 5 günüm yatırılmış. Daha sonra 01.01.1993 yılında tarım sigortasına giriş yaptım; tarım sigortasında 900 günüm var. Daha sonra 01.04.1999 yılında ise isteğe bağlı sigortaya geçtim 31.05.2004 tarihine kadar primlerimi düzenli yatırdım. 01.06.2004 tarihinde Bağ-Kur'a geçiş yaptım 1 yıl 10 ay 29 gün hizmetim var. Bağ-Kur'dan 30.09.2006 tarihinde çıkış yapıp tekrar 01.12.2006 tarihinde isteğe bağlı sigortaya geçtim bugüne kadar primlerimi düzenli her ay yatırıyorum. Yeni yasaya göre sigortadan mı, Bağ-Kur'dan mı emekli olacağım ve ne zaman emekli olabilirim? Sigortadan emekli olmak için ne yapmalıyım? Yardımcı olursanız sevinirim.

24 Şubat 1966 doğumunuz, 1 Ağustos 1987 işe girişinizle SSK'dan 44 yaşında (24.02.2010 günü) en az 5 bin 225 günle emekli olursunuz. Ancak dikkat edin, 1 Ekim 2008 gününden sonraki isteğe bağlı ödemeleriniz Bağ-Kur'a sayıldığından (ve sizin

2004-2006 arasında ayrıca 1 yıl, 11 ay Bağ-Kur sigortanız var olduğundan) 1 yıl 6 ay daha isteğe bağlıya devam edebilirsiniz. Sonrasında sakın isteğe bağlı prim ödemeyin. Prim eksikliğiniz kalırsa bir işyerinde çalışarak ödeme yapın.

8) Ben Kebire SAL. 12.02.1958 doğumluyum. 3 bin 600 gün sayım var. 01.03.1992 yılında işe başladım. 01.07.2005 yılından 31.12.2008 yılına kadar isteğe bağlı ödedim ve isteğe 3 bin 600 gün olunca isteğe bağlı ödemelerini durdurdum. Sorum şu: 54 yaşında mı 56 yaşında mı emekli olacağım.

3600 gün prim ödeme şartını 2008 yılının Aralık ayında tamamladığınız için 56 yaşında yani 12.02. 2014'te emekli olabilirsiniz.

8) İsmim Ahmet AL, benim bir yakınımın işveren tarafından iş akdi fes edilmiş. İşveren iş yerini kapatmamış, "Ben sizlere kıdem tazminatını ödeyeceğim" diyor. Aradan 2 ay geçtiği halde bir ödeme yapmamış. Benim öğrenmek istediğim, kanunda hak edilen kıdem tazminatları için, hak edene ne geç ne zaman ödeme yapılacağı, hak ettiğimiz kıdem tazminatını ödemez ise işvereni nereye şikayet edeceğiz? Veya konu mahkemelere taşınırsa ne gibi işlem yapacağımız konusunda bizi aydınlatırsanız memnun oluruz.

İşveren kıdem tazminatını, fesihten itibaren derhal ve nakden ödemek zorundadır. İlk olarak noterden yazı ile ihtarname gönderip ödemesi için 3 veya 5 gün süre veriniz. Süre içinde ödemez ise Bölge Çalışma Müdürlüğü'ne şikayet edebileceğiniz gibi, İş Mahkemesi'nde dava da edebilirsiniz.

